

практичному психологу. Мова йде саме про психологічний супровід дітей на всіх етапах розвитку як про складний процес взаємодії, результатом якого повинно стати створення умов для розвитку дитини, оволодіння нею своєю діяльністю і поведінкою, формування компетентностей дошкільного віку [4].

Таким чином, діти із ЗПР можуть реалізувати свій потенціал індивідуального, особистісного, соціального розвитку за умови вчасно розпочатого і адекватно організованого освітнього простору, що забезпечить задоволення як загальних потреб на рівні дітей, що нормально розвиваються, так і особливих освітніх потреб, заданих специфікою порушення психічного розвитку.

Список використаних джерел

1. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція) / Науковий керівник: А. М. Богуш, дійсний член НАПН України, проф, д-р пед. наук; Авт. кол-в: Богуш А. М., Беленька Г. В., Богінч О. Л., Гавриш Н. В., Долинна О. П., Ільченко Т. С., Коваленко О. В., Лисенко Г. М., Машовець М. А., Низковська О. В., Панасюк Т. В., Піроженко Т. О., Поніманська Т. І., Сідельнікова О. Д., Шевчук А. С., Якименко Л. Ю. — К.: Видавництво, 2012. — 26 с.
2. Ілляшенко Т. Затримка психічного розвитку дітей: причини виникнення та корекція. Кроки до компетентності та інтеграції в суспільство: Науково-методичний збірник / Т.Ілляшенко [за ред. Н. Софій, І. Єрмакова] — К. : Контекст, 2000.- 234с.
3. Лебединская К.С. Основные вопросы клиники и систематики задержки психического развития / К.С.Лебединская. — М., 1982.
4. Лист Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України «Про організацію психологічного і соціального супроводу в умовах інклюзивного навчання» // Інформаційний збірник та коментарі міністерства освіти і науки України. — 2012. — № 9. — С. 5-8.

УДК 373.2.015.311-053.4:39

Курило О.Й.,
к.філол.наук, доц.,
доц. кафедри філологічних дисциплін та соціальних комунікацій
Переста О.І.,
студентка 1 курсу, гр. ДО – 1 м,
спеціальності 012 «Дошкільна освіта» ОС «Магістр»

ДО ПРОБЛЕМИ ЕТНОКУЛЬТУРНОЇ ОСВІЧЕНОСТІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Проблема полікультурної освіти і виховання знаходить своє яскраве відображення в житті усіх народів світу. Усі народи традиційно привчають своїх дітей до світу людських відносин, формують у них загальнолюдські цінності і якості, як терпимість, ввічливість, вміння слухати один одного, і

знаходити спільну мову з людьми.

Ідея національної освіти в Україні висвітлена у працях О. Вишневського, В. Євтуха, Ю. Руденка, М. Стельмаховича; розвиток особистісних якостей дітей дошкільного віку досліджують Л. Артемова, А. Богуш, О. Кононко, К. Крутій, Н. Лисенко, Т. Пироженко, Т. Поніманська та ін. Проблему полікультурної освіти, міжнаціональних відносин, виховання толерантності, емпатії, зокрема, в міжетнічних стосунках є предметом дослідження Т.Атрощенко, З. Гасанова, О. Гриви, О. Гуренко, М.Олійник, В. Присакар, Н. Якси та ін.

Полікультурна освіта має на меті формування полікультурної компетентності, що забезпечує гармонійне співіснування представників етнічних, релігійних, мовних спільнот у демократичному суспільстві. Полікультурне виховання передбачає формування особистості, яка зберігає власну ідентичність, позитивно сприймає інші культури, поважає соціальну та культурну різноманітність, здатна ефективно спілкуватися з представниками інших рас, етносів, конфесій, соціальних груп.

Однією з умов полікультурної освіти та виховання є розвиток толерантності, яка в дошкільному віці постає як індивідуальний досвід дитини, сукупний результат розумових і практичних дій, які дитина сама використовує в навколишньому світі. Не вступаючи в безпосередній контакт з іншими людьми, спостерігаючи за діями оточуючих, знайомлячись з їх якостями, властивостями, здібностями, порівнюючи себе з ними, дошкільник засвоює норми і правила поведінки, прийняті в суспільстві, еталони та критерії поведінки і діяльності, свої якості та можливості [3].

На думку Є. Ільїнської, на основі урахування об'єктивних закономірностей розвитку психологічних механізмів у дитини, з урахуванням поетапності процесу формування її картини світу, можливо вибудувати логіку формування толерантності у дітей дошкільного віку і реалізувати її в послідовності етапів, відповідним чином, орієнтованого і націленого виховного процесу. Дослідниця виділяє три етапи.

Перший етап - інформаційно-пізнавальний. Даний етап також можна назвати когнітивним, тобто етапом усвідомлення отриманої інформації з подальшим обговоренням. На даному етапі формування толерантності дитина отримує необхідну інформацію про різноманіття навколишнього світу, про саму себе, про те, які є люди. Основна мета - засвоєння інформації, отримання знань про об'єкт, необхідних для формування толерантності або інтолерантності, тому що у людини неможливо сформувати толерантність до того, чого вона не знає.

Другий етап - афективний, тобто емоційно-вольовий. На цьому етапі відбувається розуміння і формування оцінки об'єкта. Розуміння - це головна складова рефлексивної свідомості і мислення, які виступають підставою прийняття, тобто толерантності. Особистість є тим більш зрілою, ніж в більшій мірі вона здатна до прийняття інших такими, якими вони є, до поваги їх своєрідності і права бути собою. Завданням толерантного виховання дітей дошкільного віку на даному етапі є вироблення позитивних оцінок по відношенню до оточуючих людей, людей різних національностей, до всього,

що оточує їх, відповідно до моральних засад суспільства.

Третій етап - мотиваційно-поведінковий. На даному етапі відбувається апробація способів толерантної поведінки в діяльності і повсякденному житті. Основним завданням виховання стає прищеплення моральних норм поведінки, поваги до оточуючих, доброзичливості, ввічливості [1, с.58].

Саме в старшому дошкільному віці у більшості дітей починається процес формування знань про навколишній світ, взаємин в поліетнічному суспільстві. Дитина в цьому віці вже починає брати на себе відповідальність за свої вчинки, ставлення до людей. Особливою школою соціальних відносин і взаємин з представниками іншої національності стає спілкування, тобто мовленнєва і емоційна взаємодія. Дитина старшого дошкільного віку знаходиться у великій емоційній залежності від батьків і вихователя, вона відчуває потребу в позитивних емоціях дорослого, а вихователь і батьки саме ті дорослі, які багато в чому визначають поведінку дитини.

Етнічна ідентичність у дитини формується в процесі полікультурного виховання і передбачає беззаперечне врахування вихователями загальних закономірностей, які співвідносяться з етапами психічного розвитку дитини. Ж.Піаже одним і перших запропонував концепцію про розвиток у дитини усвідомлення приналежності до національної групи, визначивши три етапи у формуванні етнічної ідентичності. У старшому дошкільному віці дитина набуває перші, фрагментарні та несистематичні, знання про свою етнічну приналежність, але не дивлячись на це, найбільш значимими для неї є сім'я та безпосереднє соціальне оточення, а не етнічна група [4, с. 37].

Педагогічними умовами, що сприяють ефективному вихованню толерантності у старших дошкільників в умовах дошкільного освітнього закладу, Н. Іванова вважає: готовність педагогів дошкільних освітніх установ до роботи з виховання толерантності на основі особистісно-орієнтованої взаємодії педагогів з дітьми дошкільного віку; включення дитини в творчу діяльність зі створення і трансформації спеціального розвивального предметно-просторового середовища; комплексність і варіативність використовуваних педагогічних засобів виховання толерантності: художньої літератури, образотворчого та музичного мистецтва; педагогічних ситуацій; проектної, театралізованої, ігрової, колективної образотворчої діяльності; спілкування [2, с. 61].

Список використаних джерел

1. Ильинская Е. А. Формирование толерантности у детей старшего дошкольного возраста в условиях работы образовательного учреждения /Е.А.Ильинская // Материалы межвузовской научно-практической конференции «Социальная психология сегодня: наука и практика». - СПб.: СПбГУП, 2007. - С. 58-60.

2. Иванова Н. М. Воспитание толерантности у детей старшего дошкольного возраста : автореф. дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.02 «Теория и методика обучения и воспитания (дошкольное образование)» / Н. М. Иванова. - Елец, 2012. - 23 с.

3. Ляпунова В. А. Психолого-педагогічні умови формування толерантності у дітей старшого дошкільного віку /В.А.Ляпунова //Збірник наукових праць «Педагогіка та психологія». - Харків, 2016. - Вип. 52. - С.60-69.

4. Олійник М.І. Полікультурне виховання як процес формування етнічної ідентичності та толерантності у дітей дошкільного віку /М.І.Олійник // Вісник Прикарпатського університету: Педагогіка. Випуск XXXVI.- Івано-Франківськ, 2010. - С.35-39.

УДК 373.2.016:81-028.31

Любежаніна Б. А.

Студентка спеціальності 012 «Дошкільна освіта», ОС «Бакалавр»
Мукачівського державного університету

Кас'яненко О. М.

кандидат педагогічних наук, ст.викладач
кафедри теорії та методики дошкільної освіти,
Мукачівського державного університету

МОЖЛИВОСТІ ІЗОГРАФІЧНОГО МОДЕЛЮВАННЯ У ФОРМУВАННІ ЗВ'ЯЗНОГО МОВЛЕННЯ ДОШКІЛЬНИКІВ

Дошкільний вік – важливий період в житті людини. Оволодіння рідною мовою, розвиток мовлення і спілкування є одним із найважливіших надбань дитини в дошкільному віці. На сьогодні немає необхідності доводити, що розвиток мовлення найтіснішим чином пов'язаний із розвитком свідомості, пізнанням навколишнього світу, розвитком особистості в цілому [1].

Відомо, що процес розвитку мовлення в дітей протікає під керівництвом дорослого. Однак при цьому ефективність педагогічного впливу залежить від активності дитини в умовах мовленнєвої діяльності. Чим активніша дитина, тим краще результат. Педагогу важливо спонукати дітей до мовленнєвої діяльності, стимулювати мовленнєву активність не тільки в процесі щоденного спілкування, але і в процесі спеціально організованого навчання [1].

Діти дошкільного віку, що мають мовленнєві порушення, як правило, відрізняються недостатньо сформованим навиком побудови зв'язного висловлювання. Пропонована нами технологія орієнтована на дітей з особливими освітніми потребами, але вона може успішно застосовуватися і в роботі з дітьми з нормальним психофізичним розвитком.

Перспективним напрямком у розвитку зв'язного монологічного мовлення у дітей дошкільного віку, на наш погляд, являє впровадження ізографічного моделювання оскільки, використання символічних піктограм, схем полегшує запам'ятовування і збільшує обсяг пам'яті, і в цілому розвиває мовленнєву діяльність дітей.

Даний вид моделювання являє собою синтез двох взаємодоповнюючих діяльностей в дошкільному дитинстві - образотворчої і мовної. Діти за допомогою педагога малюють моделі-малюнки (ізографи) і, спираючись на них,

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>